

Aleksandra Cofta-Broniewska

Opoki, gm. Aleksandrów Kujawski,
woj. włocławskie. Stanowisko 7

Informator Archeologiczny : badania 14, 41-42

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

już ciekę wodnego, założono dwa równoległe wykopy, licząc 42 i 20 m długości /łącznie przebadano obszar o powierzchni 146 m²/. W obu wykopach uchwycono zachodnią granicę osady.

Na przebadanej przestrzeni odkryto dalszych 12 jam /nr 125-136/. Poza zasięgiem ich występowania, na stoku wspomnianej wyniosłości, zaczął występować podmokły piasek i w tej partii wykopów nie znajdowano już materiału zabytkowego.

Trudna jest interpretacja funkcji odkrytych jam. Trzy z nich - obiekty oznaczone numerami 125, 129 i 131 - były jamami paleniskowymi. Jama 128 być może jest pozostałością jamy zasobowej. W rzucie poziomym była ona okrągła, o średnicy około 130 cm. W przekroju pionowym posiadała kształt głębokiej niecki, głębokość jej wynosiła 75 cm. Na dnie jamy stwierdzono układającą się nieckowato warstwę spalenizny i dużą ilość grudek polepy ze śladami obmazywania. Obecność tak znacznej ilości polepy i koncentracja jej na dnie jamy wskazuje, że była ona zapewne wylepiona gliną a ślady spalenizny zdają się świadczyć, iż wypalono ją celem osuszenia.

Materiał zabytkowy odkryty na terenie osady reprezentowany jest głównie przez ceramikę - fragmenty amfor, mis, dużych workowatych naczyń zasobowych i in. Pozostałe zabytki to m.in. dwie małe siekierki /w tym jedna krzemienienna/, kamienny toporek z niedowierconym otworem i fragmenty drugiego, fragmenty płytek kamiennych służących do wygładzania powierzchni narzędzi, kamień żarnowy i rozcieracz, trzy gliniane przęsliki oraz dwie kulki z tego samego tworzywa i wreszcie zabytek zasługujący na szczególną uwagę: zdobiony ornamentem rytym pierścionek z taśmy miedzianej.

Osada datowana jest na lubońską fazę wschodniej grupy kultury pucharów lejkowatych.

Dokumentacja i materiał zabytkowy znajduje się w MA w Poznaniu.

Badania zostały zakończone.

OPOKI, gm. Aleksandrów Kujawski
woj. włocławskie
Stanowisko 7

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Katedra Archeologii
Zespół Badań Kujaw

Badania prowadził zespół pod kierownictwem doc. dr hab. Aleksandry Cofty-Broniewskiej. Finansował WKZ we Włocławku. Pierwszy sezon badań. Obozowiska kultury pucharów lejkowatych, kultury amfor kulistych, cmentarzysko kultury iwieńskiej, cmentarzysko kłozowo-pomorskie, cmentarzysko kultury przeworskiej, ślady osadnictwa kultury prapolskiej.

Stanowisko usytuowane jest na kulminacji wysokiego piaszczy-
sto-żwirowego pagórka w dolinie rzeczki Tażyny. O przeznaczeniu
obiektu do badań wykopaliskowych zdecydowały: a/ walory poznaw-
cze - stwierdzone tu, w trakcie badań powierzchniowych, cmentarzy-
sko jest istotnym członem, niezmiernie interesującego, zespołu osad-
niczego kultury przeworskiej; b/ względy konserwatorskie - stanowi-
sko było intensywnie dewastowane przez eksploatację piasku, wiatr
i głęboką orkę.

W efekcie prac odsłonięto powierzchnię 1570 m² wydzielając
ponad 200 obiektów:

- a. Epoka neolitu. Osadnictwo typu obozowiskowego - ponad 90 obiektów:
jam i dołków postępowych kultury amfor kulistych z fazy III, kul-
tury pucharów lejkowatych i ugrupowań schyłkowo-neolitycznych
o trudnej do określenia przynależności kulturowej.
- b. Wczesna epoka brązu ^{Kurban} o średnicy 10-12 m z kilkoma grobami kul-
tury iwieńskiej i luźnym materiałem ceramicznym o cechach "po-
stiwieńsko-protolużyckich" w nasypie.
- c. Wczesna epoka żelaza /okres lateński/. Cmentarzysko - 12 grobów
różnych typów: podkloszowych, jamowych i "pseudoskrzynkowy" -
wyróżniający się charakterem /zbiorowy/, wyposażeniem /kilkana-
ście przystawek, liczne ozdoby brązowe, szklane i żelazne, m.in.
diadem /i formą/ dno wyłożone warstewką gliny, ścianki prawdo-
podobnie z drewna - lokalna adaptacja idei skrzyni grobowej z ka-
mienia na terenie, gdzie tego surowca nie było/.
- d. Późny okres lateński - okres wpływów rzymskich. Cmentarzysko -
ponad 25 grobów: popielnicowych, bezpopielnicowych "czystych"
i ze szczątkami stosu. Na wyróżnienie zasługują - wśród grobów:
nr 19 - męski, wyposażony w miecz, grot włóczni i parę ostróg;
nr 46 A - kobiecy, wyposażony w 3 zapinki żelazne inkrustowane
srebrem i szkatułkę z okuciami żelaznymi - w materiale zabytko-
wym ponadto: kilkanaście fragmentów naczyń terra sigillata, frag-
menty przedmiotów szklanych, naczynia brązowe /?/ oraz 2
ułamki naczyń celtyckich wykonanych na kole i malowanych białą
farbą. Ramy chronologiczne cmentarzyska: schyłek okresu późno-
lateńskiego - faza C okresu późnorzymskiego.
- e. Wczesne średniowiecze. Jedna jama /?/ i pojedyncze lub występu-
jące w skupiskach fragmenty ręcznie lepionych naczyń o cechach
fazy AB.

Materiały przechowywane są w Katedrze Archeologii UAM.

Badania prawdopodobnie nie będą kontynuowane.

OSŁONINO, gm. Puck
Stanowisko 2

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku